

Strid. Skifteforvalteren havde, saalænge han kunde, holdt paa, at Enken og hendes tilkommende Mand skulde tage Gaarden i Sættebestyrelse paa sædvanlig Maade, indtil Gaardarvingen var bleven 25 Aar, og at han strax skulde indskrives, men det kunde han ikke opnaa; det vilde man ikke. Nu kunde der kun være Spørgsmaal om enten at gaa ind paa de Bilkaar, Enken og hendes tilkommende Mand foreskrev, eller at tage ind Gaarden for Gaardarvingen. Man maa virkelig antage, at dette Sidste ikke har ladet sig gjøre; det maa have været økonomisk umuligt at overtage Gaarden for Gaardarvingen. Enken kunde nemlig ikke staa sig paa den et Aar isørveien, og nu maatte der ved Skiftet være lagt nye Byrder paa den, en Aftægt skulde have været tilføjet Enken, og det en betydelig Aftægt, da denne naturligvis maatte sætte hende istand til at opdrage sine Børn, deriblandt Gaardarvingen. Det kunde naturligvis ikke gøres, saavidt man kan tænke sig nu; i disse dårlige Aar lod det sig slet ikke gjøre; hverken ved Bestyrelse eller ved Bergens Tilsyn kunde man holde en Gaard paa den Maade. Han kunde da have overtaget Gaarden og solgt den ved offentlig Auktion; men saa var den borte og havde naturligvis heller ikke indbragt Noget til virkelig Gavn for Gaardarvingen. Modtog Overformynderen derimod det Tilbud, som han kunde faae, og som han har modtaget, nemlig, at Enken fik Gaarden for sin Livstid, og at, dersom hun døde før Gaardarvingen, skulde hendes Mand afstaa den til Arvingen, naar denne blev 25 Aar gammel, og at Gaardarvingen i ethvert Tilfælde, naar han overlevede Moderen, skulde faae Gaarden; da kunde Gaarden bevares. Det var det, Overformynderen gik ind paa, og det var den eneste Maade, hvorpaa man, efter hvad der foreligger, kan antage, at Gaarden kunde bevares for Gaardarvingen. Det er Skifteforvalteren altsaa gaaet ind paa, og han sørgede altsaa for, at Gaardarvingen fik Gaarden, naar han overlevede sin Moder, og da fik ikke alene Gaardarvingen den, men ogsaa Gaardarvingens Arvinger. Det var altsaa kun i det Tilfælde, at Gaardarvingen døde før Moderen og tillige efterlod sig Aftom — altsaa han maatte hverken dø for silde eller for tidlig —, at det kunde ske, som nu er fset, at han ikke efterlod det til sit Aftom, ellers var Alt gaaet, som om der var skiftet ganske paa sædvanlig Maade. Det var altsaa den Fæse, den fjerne Fæse, der laa paa den ene Side, og paa den anden Side stod sandsynligvis — thi jeg gjentager, man kan ikke tale om andet end Sandsynligheder — med Hensyn til saa gamle Forhold — Wisshed for at miste Gaarden for bestandig; derimellem havde Skifteforvalteren at vælge. Han har altsaa i Gaardarvingens Interesse sandsynligvis gjort det Gnefte, der kunde gøres, upaatvilelig paa bedste Maade varetaget

Gaardarvingens Lærv, men det er en Ulykke, som intet Menneſte kunde forebygge, nemlig den Vedkommendes for tidlige Død, der har bevirket, at det nu ser ud, som om der var fset Uret. Jeg maa nemlig gjøre opmærksom paa, at den Ret til at tiltræde Gaarden, som den saakaldte Gaardarving har, ikke gaar i Arv, naar han ikke selv kommer til at tiltræde Gaarden; hans Ret gaar ikke over paa hans Arvinger. Han kom altsaa ikke til at tiltræde Gaarden, og paa Grund af det Arrangement, der var truffet, blev det ikke hans Aftom, men en af hans yngre Søstende, der fik Gaarden. Denne fik den nu ifølge en Kontrakt, men vilde sandsynligvis ogsaa have faaet den, hvis der ingen saadan Kontrakt havde været oprettet. Her er altsaa Tale om en Ulykke, som ikke er bevirket ved nogen Uret, ved nogen Brøde, men en Ulykke i aller egentligste Forstand, og vi skulle vel ikke her indlade os paa at erstatte alle Ulykkestilfælde, som Stjebnen foranlediger. Jeg tror altsaa, at dette er saa ubegrundet et Forslag, som man vel kan tænke sig.

Winther: Jeg veed ikke, om det er gaaet de øvrige Lægmænd i Thinget som mig, at det er overordentlig vanskeligt at gjøre sig til Dommer efter den Procedure, der har fundet Sted fra to ærede Juristers Side. Det forekommer mig, at det vil være meget fornuftigt, om man for vor Skyld, inden vi give nogen afgjørende Stemme i denne Sag, fik nedfat det omtalte Udvalg; der kunde give os en Betænkning, saa at vi kunde have Tid til at overveie Sagen, især naar dette Udvalg tillige fik forelagt alle Aftsigelser angaaende Sagen, der ere at finde. Thi jeg maa tilstaa, at der skal alfor stor juridisk Indsigt til, at jeg tør optræde som Afgjører mellem disse to i flensvigsk Ret indsigtsfulde ærede Medlemmer. Der er imidlertid endnu en eneste Bemærkning; jeg vil fremsætte angaaende Sagen, idet jeg vil sige; hvorfor den har gjort et saa stærkt Indtryk paa mig. Det er af Hensyn til et Punkt, som jeg godt kan omtale, da det findes i de trykte Ekstrakter i Spieseretsagen; hvilke jo ikke kunne kaldes nogen Hemmelighed, nemlig at med Hensyn til, hvad der fsete ved den omhandlede Leilighed, have, da det blev forelagt for en Mængde bosiddende Mænd der i Omegnen, 35 Stier af Landeieendomme paa Hæs ekklareret, at de aldrig i den flensvigsk Tid havde hørt Tale om, at en Gaardarving opgav sin Ret til Fordel for Moderen efter Faderens Død uden Dplag eller Godtgjørelse. Dette er altsaa en Formening, der har gjort sig gjældende. De erklære fremdeles, at, dersom det var fset, vilde det have vaakt en stor Opsigt der i Landet som noget aldeles Usædvanligt, og derfor kunde de paa ingen Maade tro, at noget Saadant var fset. Det er Noget, der gjør et vist Indtryk paa en Lægmænd som mig,